

KOMISIJOS PIRMININKO J.-C. JUNCKERIO PRANEŠIMAS APIE SAJUNGOS PADĖTĮ 2017 M.

Pasiūlymai dėl Europos ateities,
kuriuos galima įgyvendinti remiantis Lisabonos sutartimi

2017 m. rugsėjo 13 d. perskaitytame pranešime apie Sąjungos padėtį 2017 m. Komisijos Pirmininkas J.-C. Junckeris išdėstė, kokia, jo nuomone, bus Europos ateitis iki 2025 m. Šioje informacijos suvestinėje paaiškinama, kaip Pirmininko J.-C. Junckerio pasiūlymus galima įgyvendinti naudojantis visomis Lisabonos sutarties teikiamomis galimybėmis. Kartu su pranešimu apie Sąjungos padėtį Pirmininkas pateikė ir išsamų ketinimų raštą. Jame nurodyti konkretūs teisėkūros procedūra priimamų teisės aktų ir ne teisėkūros dokumentų pasiūlymai, kuriais siekiama įgyvendinti pranešime paskelbtas iniciatyvas. Šių iniciatyvų Komisija imsis 2017–2018 m. Jos bus įgyvendinamos žvelgiant į 2025 m. perspektyvą ir atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. gegužės–birželio mėn. vyks Europos Parlamento rinkimai – Europos Sąjungos akistata su demokratija.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimas apie Sąjungos padėtį

Paaiškinimai

SPRENDIMŲ DĖL BENDROSIOS RINKOS PRIĖMIMAS KVALIFIKUOTA BALSŲ DAUGUMA

„Noriu, kad nagrinėjant svarbius bendrosios rinkos klausimus, sprendimai Taryboje būtų dažniau ir lengviau priimami kvalifikuota balsų dauguma – lygia dalimi prisidedant Europos Parlamentui.“

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ketinimų rašte išdėstytos iniciatyvos, kurių bus imamasi žvelgiant į 2025 m. perspektyvą

„Komunikatas dėl galimybių toliau išplėsti kvalifikuotos balsų daugumos ir įprastos teisėkūros procedūros taikymą sprendžiant vidaus rinkos klausimus, remiantis ES sutarties 48 straipsnio 7 dalimi.“

ENERGETIKA

SESV 192 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė įprastą teisėkūros procedūrą taikyti visų pirma fiskalinio pobūdžio nuostatomis, įskaitant priemones, darančias nemažą įtaką valstybėms narėms renkantis įvairius energijos šaltinius ir bendrą savo energijos tiekimo struktūrą. Tam turėtų vieningai pritarti Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

SOCIALINĖ POLITIKA

Tam tikrų socialinės politikos sričių (kaip antai darbuotojų apsaugos, kai nutraukiamos jų sutartys, bendro darbuotojų ir darbdavių interesų gynimo ir teisėtų imigrantų iš trečiųjų šalių įdarbinimo sąlygų) sprendimai priimami vieningai. **SESV 153 straipsnio 2 dalimi** leidžiama visose šiose trijose srityse pereiti prie įprastos teisėkūros procedūros, jei, remdamasi Europos Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, tam vieningai pritaria Taryba.

APMOKESTINIMAS

ES sutarties 48 straipsnio 7 dalimi – bendrąja Sutarčių nuostata dėl pereigos – leidžiama pereiti nuo vienbalsio prie kvalifikuotos balsų daugumos balsavimo arba nuo specialios prie įprastos teisėkūros procedūros. Tokio pakeitimo valstybės narės ratifikuoti neturi, tačiau jam vetuoti pakanka vieno nacionalinio parlamento. Nebūtina pereiti prie kvalifikuotos balsų daugumos balsavimo visais apmokestinimo klausimais vienu metu. Tai gali būti daroma individualiai pagal sritis ar mokesčių tarifų tipus.

Norint pasinaudoti **ES sutarties 48 straipsnio 7 dalimi**, turi būti laikomasi šių sąlygų:

- Europos Vadovų Taryba turi pranešti nacionaliniams parlamentams apie savo ketinimą pasinaudoti nuostata dėl pereigos;
- nacionaliniai parlamentai per 6 mėnesius gali pareikšti prieštaravimą, o bent vienam nacionaliniam parlamentui paprieštaravus, Taryba negali priimti iniciatyvos;
- Europos Parlamento turi būti paprašyta išreikšti pritarimą jo narių balsų dauguma;
- Europos Vadovų Taryba turi vieningai priimti sprendimą.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimas apie Sąjungos padėtį

Paaiškinimai

UŽSIENIO POLITIKOS SPRENDIMŲ PRIĖMIMAS KVALIFIKUOTA BALSŲ DAUGUMA

„Noriu, kad valstybės narės apsvaistytų, kurie užsienio politikos sprendimai galėtų būti priimami kvalifikuota balsų dauguma, o nebe vienbalsiai.“

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ketinimų rašte išdėstytos iniciatyvos, kurių bus imamasi žvelgiant į 2025 m. perspektyvą.

„Komunikatas dėl galimybės plačiau naudotis kvalifikuotos balsų daugumos balsavimu bendros užsienio politikos srityje, remiantis ES sutarties 31 straipsnio 3 dalimi.“

ES sutarties 31 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybė pereiti prie kvalifikuotos balsų daugumos balsavimo sprendžiant bendros užsienio politikos klausimus. Tam turėtų vieningai pritarti Europos Vadovų Taryba. Tačiau ši nuostata nebūtų taikoma karinio arba gynybinio pobūdžio sprendimams.

NAUJA EUROPOS PROKURORO UŽDUOTIS – KOVOTI SU TERORIZMU

„Mano manymu, pakanka argumentų, kad naujajam Europos prokurorui būtų pavestas tarpvalstybinių terorizmo nusikaltimų tyrimas.“

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ketinimų rašte išdėstytos iniciatyvos, kurių bus imamasi žvelgiant į 2025 m. perspektyvą.

„Komunikatas dėl galimybės išplėsti naujosios Europos prokuratūros užduotis, į jas įtraukiant kovą su terorizmu, remiantis SESV 86 straipsnio 4 dalimi.“

SESV 86 straipsnio 4 dalyje numatyta galimybė išplėsti Europos prokuroro kompetenciją, kad jis ne tik kovotų su ES biudžetui žalą darančiu sukčiavimu, bet ir galėtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn už tarpvalstybinius teroristinius nusikaltimus. Tam turi vieningai pritarti Europos Vadovų Taryba, gavusi Europos Parlamento pritarimą ir pasikonsultavusi su Europos Komisija.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimas apie Sąjungos padėtį

Paaiškinimai

EKONOMINĖS IR PINIGŲ SĄJUNGOS STIPRINIMAS

„Manau, kad ESM turėtų būti palaipsniui išplėtotas iki Europos valiutos fondo, tačiau jis turi būti įtvirtintas Europos Sąjungos taisyklėse ir priklausyti jos kompetencijai.“

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ketinimų rašte išdėstytos iniciatyvos, kurių bus imamasi žvelgiant į 2025 m. perspektyvą.

- Europos stabilumo mechanizmo pertvarkymas į Europos valiutos fondą
- Specialios euro zonos biudžeto eilutės sukūrimas ES biudžete. Jos lėšomis finansuojamos keturios funkcijos: 1) parama struktūrinėms reformoms, 2) stabilizavimo funkcija, 3) bankų sąjungos fiskalinis pajėgumas ir 4) konvergencijos priemonė, kuria siekiama euro zonai nepriklausančioms valstybėms narėms suteikti pasirengimo narystei pagalbą
- Esminių Sutarties dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje nuostatų įtraukimas į ES teisę

EUROPOS VALIUTOS FONDAS

Gruodžio 6 d. Komisija pasiūlys Europos stabilumo mechanizmą pertvarkyti į Europos valiutos fondą ir įtvirtinti Sąjungos teisėje remiantis **SESV 352 straipsniu**.

EURO ZONOS BIUDŽETO EILUTĖ ES BIUDŽETE

Komisija pasiūlys sukurti tokią euro zonos biudžeto eilutę pagal Sutartį taikant įprastą biudžeto procedūrą – parengiant taisomąjį biudžetą.

STABILUMAS, KOORDINAVIMAS IR VALDYSENA

Sutarties dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje (SSKV), kuri įsigaliojo 2013 m. sausio mėn., kai ją ratifikavo pasirašiusios valstybės narės (visos valstybės narės, išskyrus Jungtinę Karalystę, Čekiją ir Kroatiją), **16 straipsnyje** nustatyta, kad iki 2018 m. esminės šios Sutarties nuostatos turi būti perkeltos į ES teisę

Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ketinimų rašte nurodyta, kad Komisija šiuo klausimu pateiks pasiūlymą remdamasi **SESV 126 straipsnio 14 dalimi** ir atsižvelgdama į 2015 m. sausio mėn. Europos Komisijos pateikto Stabilumo ir augimo dokumentų rinkinio nuostatas dėl lankstumo.

DAUGIAMETĖ FINANSINĖ PROGRAMA

„Svarbus elementas bus 2018 m. gegužės mėnesį Komisijos pateiksiami biudžeto planai. Ir vėl turime rinktis: ar Europos Sąjungos užmojų sieksime griežtai neviršydami esamo biudžeto, ar padidinsime ES biudžeto pajėgumus, kad tų užmojų siekti būtų lengviau. Aš renkuosi antrąjį variantą.“

2018 m. gegužės mėn. Komisija pagal **SESV 312 straipsnio 2 dalį** pateiks pasiūlymą dėl naujos daugiametės finansinės programos, kuri bus taikoma po 2020 m.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimas apie Sąjungos padėtį

Paaiškinimai

PERĖJIMAS PRIE VISAPUSIŠKOS GYNYBOS SĄJUNGOS

„Noriu, kad skirtume daugiau pastangų gynybos reikalams. Horizonte jau matyti naujas Europos gynybos fondas. Taip pat nuolatinis struktūrinis bendradarbiavimas gynybos srityje. Iki 2025 m. mums reikia visapusiškos Europos gynybos sąjungos.“

NUOLATINIS STRUKTŪRIZUOTAS BENDRADARBIAVIMAS

ES sutarties 42 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad vienminčių valstybių narių, kurių operatyviniai pajėgumai leidžia pagerinti Europos gynybos lygį, grupė gali nuo dabartinio dvišalio ir daugiašalio karinio bendradarbiavimo formų pereiti prie veiksmingesnių gynybos integracijos būdų.

BENDRA GYNYBOS SĄJUNGA

ES sutarties 42 straipsnio 2 dalyje numatyta palaipsniui formuoti bendrą Sąjungos gynybos politiką. Šiuo tikslu bus sukurta bendra gynybos sąjunga, jei tam vieningai pritarus Europos Vadovų Taryba. To siekiant bus visapusiškai atsižvelgiama į visus valstybių narių įsipareigojimus NATO.

ŠENGENO ERDVĖS SUKŪRIMAS

„Jei norime apsaugoti savo išorės sienas ir – ne be pagrindo – jas dar labiau sustiprinti, turime nedelsdami laisvo judėjimo Šengeno erdvę atverti Bulgarijai ir Rumunijai.“

„Taip pat turime leisti Kroatijai tapti visateise Šengeno nare, kai bus įvykdyti visi kriterijai.“

Sprendimus dėl Šengeno erdvės plėtros Taryboje turi vieningai priimti visos valstybės narės, remdamosi **Sutarčių Protokolu Nr. 19. ir Šengeno acquis**, gavus Europos Komisijos vertinimą, kad šalis atitinka stojimo į ES kriterijus. 2009 ir 2010 m. Komisija teigiamai įvertino Bulgarijos ir Rumunijos atitiktį stojimo kriterijams. Ji nustatė, kad abi šios šalys atitinka būtinas prisijungimo prie Šengeno erdvės sąlygas, ir pritarė tam, kad jos turi tapti visateisėmis Šengeno erdvės narėmis.

2016 m. buvo vertinama, kaip Kroatijai sekasi vykdyti būtinas prisijungimo prie Šengeno erdvės sąlygas. Kai kuriose srityse tos sąlygos jau įvykdytos, o kitose reikia labiau pasistengti. 2017 m. spalio mėn. dar turi būti baigtas Šengeno informacinės sistemos vertinimas, o pakartotinis su išorės sienomis susijęs vertinimas įvyks 2017 m. lapkričio mėn. Kai bus įvykdytos visos sąlygos, Komisija pateiks Tarybai pasiūlymą dėl Kroatijos prisijungimo prie Šengeno erdvės.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimas apie Sąjungos padėtį

Paaiškinimai

EURO ZONOS SUKŪRIMAS

„Euras turi būti bendra visos Europos Sąjungos valiuta. Visos mūsų valstybės narės, išskyrus dvi, privalo ir turi teisę įsivesti eurą, kai įvykdys sąlygas.“

Visos valstybės narės, išskyrus dvi (Daniją ir Jungtinę Karalystę), privalo įsivesti eurą ir prisijungti prie euro zonos. Be to, 16 valstybių narių (Belgija, Bulgarija, Vokietija, Graikija, Ispanija, Italija, Kipras, Lietuva, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Austrija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija) **SESV Deklaracijoje Nr. 52** aiškiai pareiškė, kad Europos Sąjungos valiuta yra euras.

Bulgarija, Čekija, Kroatija, Lenkija, Rumunija, Švedija ir Vengrija dar neprisijungė prie euro zonos, tačiau pagal Sutartis yra įpareigosos prisijungti, kai tik atitiks kriterijus. Jos vadinamos valstybėmis narėmis, kurioms taikoma išimtis. Ši išimtis yra laikina ir bus panaikinta, kai minėtos valstybės narės atitiks **SESV 140 straipsnio 1 dalyje** nustatytus konvergencijos kriterijus.

Europos Komisija ir Europos Centrinis Bankas kas dvejus metus vertina, ar šalys atitinka minėtus kriterijus. Kitas vertinimas bus atliktas 2018 m. gegužės mėn.

BANKŲ SĄJUNGOS SUKŪRIMAS

„Jei norime, kad bankai visame žemyne veiktų pagal tas pačias taisykles ir taip pat prižiūrimi, turėtume visas valstybes nares raginti prisijungti prie bankų sąjungos.“

Bankų sąjungą sudaro visos euro zonai priklausančios šalys ir prisijungti nusprendusios ES valstybės narės. Visos eurą įsivesiančios šalys automatiškai taps bankų sąjungos narėmis.

Euro zonai nepriklausančios šalys gali prisijungti užmegzdamos glaudžius bendradarbiavimo ryšius su Europos Centrinio Banku, vykdančiu priežiūros funkciją pagal bendrą priežiūros mechanizmą. Toks glaudus

bendradarbiavimas nustatomas Europos centrinio banko sprendimu, gavus euro zonai nepriklausančios šalies pranešimą apie savo ketinimą bendradarbiauti, su sąlyga, kad toje šalyje laikomasi griežtų su keitimusi informacija ir privalomu priežiūros priemonių pobūdžiu susijusių sąlygų.

2017 m. vasarą nacionalinės diskusijos dėl prisijungimo prie bankų sąjungos buvo pradėtos Danijoje ir Švedijoje.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimas apie Sąjungos padėtį

Paaiškinimai

EUROPOS SĄJUNGOS PLĖTRA

„Jei norime daugiau stabilumo savo kaimynystėje, privalome suteikti įtikinamą plėtros perspektyvą ir Vakarų Balkanų šalims.“

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ketinimų rašte išdėstytos iniciatyvos, kurių reikia imtis žvelgiant į 2025 m. perspektyvą.

„Serbijos ir Juodkalnijos, kaip geriausiai pasirengusių Vakarų Balkanų kandidačių, sėkmingo stojimo į ES strategija (2018 m. vasario mėn.)“

ES sutarties 49 straipsnyje numatyta, kad kiekviena Europos šalis, gerbianti ES vertybes ir įsipareigojusi jas remti, gali pareikšti norą tapti ES valstybe nare. Pasibaigus deryboms dėl visų derybų skyrių, į ES valstybių narių ir šalies kandidatės sudaromą Stojimo sutartį įtraukiamos suderėtos nuostatos ir sąlygos, tarp jų – apsaugos sąlygos ir pereinamojo laikotarpio nuostatos. Stojimo sutartis gali būti pasirašyta tik sulaukus Parlamento pritarimo ir vieningo Tarybos patvirtinimo. Vėliau ji perduodama visoms ES valstybėms narėms, kad šios ją ratifikuotų pagal savo konstitucinius reikalavimus (parlamente arba rengiant referendumą).

Libiausiai pažengusiomis Komisija laiko Juodkalniją ir Serbiją – jos kol kas yra vienintelės Vakarų Balkanų šalys kandidatės, pradėjusios derybas dėl narystės. ES toliau dar aktyviau bendradarbiaus su visomis Vakarų Balkanų šalimis partnerėmis ir taip padės joms siekti narystės.

PAGRINDINIŲ KANDIDATŲ SISTEMA

„Jei norite, kad Europoje klestėtų demokratija, negalite apgręžti kuklaus demokratinio progreso, kurio pavyzdys – pagrindinių kandidatų – Spitzenkandidaten – iškėlimas. Norėčiau, kad tai būtų pakartota.“

ES sutarties 17 straipsnio 7 dalyje teigiama, kad Europos Vadovų Taryba, siūlydama naują Europos Komisijos pirmininką, turi atsižvelgti į Europos Parlamento rinkimų rezultatus. Sprendimą Europos Vadovų Taryba priima kvalifikuota balsų dauguma. Tuomet kandidatą išrenka Europos Parlamentas narių balsų dauguma.

Ši sistema buvo taikoma po 2014 m. Europos Parlamento rinkimų: Komisijos Pirmininką J.-C. Junckerį – pagrindinį daugiausiai balsų surinkusios politinės frakcijos kandidatą – pasiūlė Europos Vadovų Taryba ir išrinko Europos Parlamentas.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešimas apie Sąjungos padėtį

Paaiškinimai

TARPVALSTYBINIAI SĄRAŠAI

„Esu linkęs palaikyti idėją sudaryti tarpvalstybinius kandidatų į Europos Parlamentą sąrašus, nors žinau, kad ne taip mažai jūsų šiai idėjai nepritaria.“

Remiantis **ES sutarties 14 straipsnio 2 dalimi**, tiksliai Europos Parlamento sudėtį turi vieningai patvirtinti Europos Vadovų Taryba. Naujausias sprendimas dėl Parlamento narių skaičiaus paskirstymo priimtas 2013 m. birželio mėn., prieš Kroatijai tampa 28-ąja ES valstybe nare.

Tarpvalstybinius sąrašus turėtų ratifikuoti visos valstybės narės. **SESV 223 straipsnio 1 dalyje** nustatyta, kaip galima pakeisti Europos Parlamento rinkimų tvarką, pavyzdžiui, įtraukiant tarpvalstybinius sąrašus.

Taryba, sprendama vieningai ir gavusi Europos Parlamento narių balsų daugumą išreikštą pritarimą, gali patvirtinti naujas Europos Parlamento narių rinkimų nuostatas. Šios nuostatos įsigalioja tik po to, kai jas pagal savo atitinkamus konstitucinius reikalavimus ratifikuoja kiekviena valstybė narė.

Tai vienintelė Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio pranešime pasiūlyta idėja, kurią norint įgyvendinti Sutarties keisti nereikėtų, bet jai turėtų pritarti visos valstybės narės. Todėl Pirmininkas J.-C. Junckeris pareiškė tik pritarantis tokiai idėjai.

VEIKSMINGESNIS VADOVAVIMAS EUROPOS SĄJUNGAI

„Aš siekiu veiksmingumo. Ekonomikos ir finansų ministro pareigas turėtų eiti už ekonomikos ir finansų reikalus atsakingas Komisijos narys, idealiu atveju – ir pirmininko pavaduotojas. Jis taip pat turėtų pirmininkauti Euro grupei.“

„Europa veiktų geriau, jei sujungtume Europos Vadovų Tarybos ir Europos Komisijos pirmininkų pareigybes.“

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio ketinimų rašte išdėstytos iniciatyvos, kurių reikia imtis žvelgiant į 2025 m. perspektyvą.

„Komunikatas dėl būdų, kuriais galima padidinti vadovavimo Europos Sąjungai veiksmingumą.“

Komunikatas dėl galimos nuolatinės Europos ekonomikos ir finansų ministro pareigybės sukūrimo (Protokolo Nr. 14 2 straipsnis) ir jo institucinis poveikis.“

KOMISIJOJOS PIRMININKO PAVADUOTOJO IR EURO GRUPĖS PIRMININKO PAREIGYBIŲ SUJUNGIMAS

Lisabonos sutarties Protokolo Nr. 14 2 straipsnyje nustatyta, kad Euro grupės pirmininkas renkamas euro zonai priklausančioms valstybėms narėms atstovaujančių ministrų balsų dauguma. Jis nebūtinai turi būti valstybės narės finansų ministras.

KOMISIJOJOS PIRMININKO IR EUROPOS VADOVŲ TARYBOS PIRMININKO PAREIGYBIŲ SUJUNGIMAS

Remiantis **ES sutarties 17 straipsnio 7 dalimi**, Komisijos pirmininką balsų dauguma renka Europos Parlamentas. Kandidatą kvalifikuota balsų dauguma parenka Europos Vadovų Taryba, atsižvelgdama į Europos Parlamento rinkimų rezultatus. Remiantis **ES sutarties 15 straipsnio 5 dalimi**, Europos Vadovų Taryba savo pirmininką kvalifikuota balsų dauguma renka 30 mėnesių laikotarpiui ir jis gali būti perrinktas kitai kadencijai. **ES sutarties 15 straipsnio 6 dalyje** nustatyta, kad Europos Vadovų Tarybos pirmininkas negali eiti pareigų **atskiroje valstybėje**, o tai reiškia, kad jam leidžiama eiti pareigas kitoje **Europos** institucijoje.